

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

ספר

שעשועי אפרים

בעניני שעבוד

ובו קצת ביאורים והערות בדברי הראשונים והאחרונים
אשר מימיהם אנו שותים זיע"א
ביסודי הלכות גביית חוב
בגדרי שעבוד הגוף ושעבוד הנכסים

ממה שחנני השי"ת במתנת חינוך
אפרים באאמו"ר הגאון רבי שלום כהן שליט"א

פעיה"ק ירושלם תוכב"א
שנת

"ספר שעשועי אפרים תורת השעבודים נתחבר
בסיעתא דשמיא ויגיעת התורה הרבה"
(התשנ"ה לפ"ג)

שעשועי אפרים

שעבוד

סימן א'

בירור שיטות הראשונים
בגדרי דין שעבודא דאורייתא

בהוכחה זו. והנה הראשונים נכמה דוכתי האריכו בזה במקור וגדר הדין, ואחריהם באחרונים אשר מפיהם אנו חיים זיע"א, ונראה לבאר קצת השיטות בזה, ואקוה להשי"ת שינחני בדרך האמת.

ב. והנה הרמב"ן (סוף נ"ב וקדושין יג.) והריטב"א (קדושין יג. וכמוטת פו.) והרא"ה (כמוטת פו.) ועוד ראשונים כתבו, דרב פפא דס"ל (ערכין כב. וכמוטת שס) פריעת ב"ח מצוה הוא בהכרח לשיטתו (סוף נ"ב) דשעבודא לאו דאורייתא ומצוה בעלמא הוא דאיכא, וליף לה מקרא דלא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו, והיינו דמשום שהנכסים אינם משועבדים ואין לו בהם שום זכות לכן אינו יכול לבא אל ביתו, אלא יש מצוה על האיש אשר אמה נושה בו שיוציא אליך את העבוט.

א. גמ' שלהי נ"ב (קפה.) אמר עולא דבר תורה אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה גובה מנכסים משועבדים מאי טעמא שעבודא דאורייתא, וכו', ורבה אמר דבר תורה אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין מאי טעמא שעבודא לאו דאורייתא, וכו'.

ויש להבין למ"ד שעבודא דאורייתא מכח מה נזכר השעבוד, ומה גדר הזכות שיש למלוה בן, ואם זה קוחר למ"ד פריעת בעל חוב מצוה, ולמ"ד שעבודא לאו דאורייתא יש להבין מהו גדר שעבוד הגוף, ומדוע לא חל שעבוד על הנכסים, ומה הסיבה הממיינת את הלוה לתת משכון. וכן יש להבין הא דלהלן בגמ' הוסיפו לעולא דס"ל שעבודא דאורייתא מדבריו שבעל חוב דינו בזיכוריהם והתוס' התחבטו טובא